

Arkadiusz Dołęga

AKTYWNOŚĆ TURYSTYCZNA MIESZKAŃCÓW WROCŁAWIA W WEEKENDY

1. Wstęp

W ostatnich latach daje się zauważyć, iż coraz większa część społeczeństwa uświadamia sobie potrzebę aktywnego wypoczynku cotygodniowego, czego wyrazem jest m.in. wzrastająca liczba wyjazdów weekendowych. Za sprawą transformacji społeczno-ekonomicznej lat dziewięćdziesiątych zmienił się charakter tego zjawiska z socjalnego, sterowanego centralnie, na ekonomiczny, kształtowany przez siły rynkowe. Głównymi obszarami emisji ruchu weekendowego są najczęściej silnie zurbanizowane aglomeracje miejskie. Masowy i nieorganizowany strumień ruchu kieruje się głównie w stronę najatrakcyjniejszych obszarów turystycznych i może hamować rozwój innych form turystyki na tych obszarach. Rynek turystyki weekendowej rośnie, stając się coraz większym segmentem w działalności wielu przedsiębiorstw turystycznych. Turystyka weekendowa winna stać się zatem przedmiotem zainteresowania organów administracji samorządowej w ramach przygotowanych przez nie regionalnych i lokalnych strategii rozwoju turystyki. Celem niniejszego artykułu jest ukazanie struktury, sezonowości, modelu oraz głównych kierunków wyjazdów weekendowych mieszkańców Wrocławia. Podjęto również próbę wskazania miejsca turystyki weekendowej w działalności samorządów lokalnych.

W związku z podnoszeniem się jakości życia w pewnych grupach społecznych, coraz większą popularność zyskują wyjazdy weekendowe. Efektem przemian ustrojowych lat dziewięćdziesiątych była diametralna zmiana sfery organizacji turystyki. Obszar turystyki socjalnej, centralnie sterowanej, przestał istnieć, a jego miejsce zajęły podmioty prywatne, opierające się na rachunku ekonomicznym. Dotyczyło to również funkcjonowania rynku turystyki weekendowej, przez co pewne grupy społeczne, dysponujące mniejszym dochodem, straciły szansę uczestnictwa w tej najprostszej formie ruchu turystycznego. Model i struktura tego zjawiska uległy więc poważnym przeobrażeniom.

Największe polskie miasta, dysponujące dużym potencjałem kapitałowym, bogatym zapleczem naukowym, stały się głównymi ośrodkami transformacji ustro-

jowej lat dziewięćdziesiątych, najlepiej dostosowały się do nowych realiów restrukturyzowanej polskiej gospodarki, a ich mieszkańcy stali się głównymi beneficjentami tych przemian. Postępująca polaryzacja społeczeństwa nie dotyczyła tylko aspektów dochodowych czy stylu życia, lecz znalazła swój wyraz także w stopniu uczestnictwa w turystyce, w tym również weekendowej.

Ludność aglomeracji miejskich to grupa odznaczająca się relatywnie najwyższym wskaźnikiem motoryzacji indywidualnej, poziomem wykształcenia oraz dochodu na głowę mieszkańca. Istotna wydaje się również funkcjonująca w świadomości mieszkańców wielkich miast tradycja wyjazdów weekendowych i poczucie społecznej wagi tak zorganizowanego wypoczynku. Gęsto zaludnione obszary aglomeracji nie mogą w pełni zaspokoić potrzeb odnowy sił psychofizycznych mieszkańców. Nie może zatem dziwić fakt, iż fala migracji weekendowej kieruje się w stronę terenów o naturalnym krajobrazie lub oferujących inne poszukiwane przez uczestnika walory turystyczne. Populacja zamieszkująca aglomeracje jest więc najbardziej typowa, jeśli chodzi o uczestnictwo w turystyce weekendowej, i jako taka była obiektem szeregu przeprowadzonych w przeszłości badań (w latach sześćdziesiątych, siedemdziesiątych i osiemdziesiątych).

Na tle tych zmian uzasadnione wydaje się podjęcie próby określenia poziomu, struktury oraz sezonowości uczestnictwa w wyjazdach weekendowych mieszkańców Wrocławia. Zamiarem autora było również wskazanie głównych kierunków, przyczyn i modelu takich podróży. Zakres czasowy badań obejmował weekendowy ruch turystyczny w 2003 r., z wyodrębnieniem sezonów: wiosennego, letniego, jesiennego oraz zimowego. Z kolei zakres przedmiotowy dotyczył wszystkich wyjazdów poza granice miasta niezależnie od długości ich trwania, w czasie weekendu lub tzw. długiego weekendu, z wyjątkiem tej ich części, która wynikała z tygodniowego rytmu obowiązków zawodowych, społecznych bądź rodzinnych.

W badaniach zastosowano metodę bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego. Ankieta składała się z 21 pytań o charakterze zamkniętym i otwartym. Była anonimowa, co ma istotny wpływ na wiarygodność odpowiedzi. Wywiady przeprowadzono w miejscach dużej czasowej koncentracji mieszkańców, takich jak

Tabela 1. Struktura wiekowa pełnoletnich mieszkańców Wrocławia

Wiek	Struktura procentowa mieszkańców Wrocławia	Struktura procentowa respondentów	Liczba ankiet
18-24	15,3	16,67	33
25-34	17,0	19,70	39
35-44	16,6	16,16	32
45-54	21,7	19,19	38
55-64	11,6	13,13	26
Powyżej 65	17,9	15,15	30
Ogółem	100	100	198

Źródło: opracowanie własne na podstawie [7].

centra handlowe, oraz w domach respondentów na przełomie listopada i grudnia 2003 r. Badaniami objęto 198 pełnoletnich mieszkańców miasta (to jest tylko te osoby, które mogą samodzielnie decydować o wyjeździe). Punktem wyjścia do wyznaczenia struktury próby były dane GUS o strukturze wieku mieszkańców Wrocławia.

W próbie największą przewagą charakteryzuje się grupa wiekowa 25-34 lata, natomiast najslabiej reprezentowana jest grupa osób najstarszych, powyżej 65 roku życia. Kobiety stanowią 57% badanych, a mężczyźni 43% (podczas gdy analizowaną dorosłą populację Wrocławia charakteryzuje stosunek 53% kobiet i 47% mężczyzn), lecz nie jest to zmienna bardzo istotna dla uczestnictwa w turystyce weekendowej, ponieważ wyjazdy te przyjmują najczęściej charakter rodzinny.

2. Częstotliwość wyjazdów weekendowych mieszkańców Wrocławia

Wśród zmiennych wpływających na wielkość ruchu weekendowego ważne miejsce zajmuje kategoria wieku. Inne zmienne demograficzne, takie jak: stan rodzinny, wykształcenie, ilość czasu wolnego, poziom dochodów czy kondycja zdrowotna są silnie z wiekiem związane. Dlatego też dobór próby oparto na właśnie tej zmiennej. Przedziały wiekowe ustalono w ten sposób, aby korespondowały z marketingową koncepcją segmentacji z wykorzystaniem kryterium stadiów cyklu życia [2, s. 183-187] (za [4, s. 130-131]), zob. też [1, s. 88-89]. Związek pomiędzy wiekiem a udziałem w turystyce weekendowej mieszkańców Wrocławia przedstawiono w tab. 2.

Z badań wynika, iż blisko trzy czwarte respondentów uczestniczyło w wyjazdach weekendowych. Jednakże należy pamiętać, iż ten model wypoczynku cieszy się wysoką społeczną akceptacją, stąd tak wysoki współczynnik aktywności weekendowej może być nieznacznie zawyżony przez respondentów.

Blisko co piąty badany wyjeżdżał na weekend przynajmniej raz w miesiącu. Najchętniej z aktywnego wypoczynku weekendowego korzystały osoby pomiędzy

Tabela 2. Częstotliwość wyjazdów weekendowych wrocławian w 2003 r. w zależności od wieku

Wiek	Liczba wyjazdów weekendowych w 2003 r. (w %)			
	ani razu	1-4 razy	5-12 razy	powyżej 12 razy
18-24	26	30	22	22
25-34	19	13	42	26
35-44	18	36	32	14
45-54	32	32	20	16
55-64	31	37	19	13
Powyżej 65	40	39	7	14
Ogółem	26,5	29,5	25,8	18,2

Źródło: opracowanie własne.

25 a 34 rokiem życia. Wśród nich jest też największa grupa najaktywniejszych weekendowiczów. Obecnie młodzi ludzie coraz później decydują się na tworzenie związków rodzinnych i przyjmowanie na siebie wynikających z tego obowiązków. Z drugiej strony postęp w dziedzinie transportu indywidualnego i jego rozpowszechnienie powoduje, iż tylko osoby będące w pierwszym stadium pełnej rodziny, a więc posiadające dziecko w wieku do lat 4, może charakteryzować niższa aktywność turystyczna w weekendy [2, s. 183-187] (za [4, s. 130-131]). Ponadto w tej grupie wiekowej duży udział stanowią także ludzie z wyższym wykształceniem, co jest efektem wagi, jaką społeczeństwo polskie lat dziewięćdziesiątych przywiązywało do edukacji. Miało to swój wydzźwięk w bezprecedensowym wzroście liczby studentów. Udział w turystyce weekendowej utrzymuje się na zbliżonym poziomie wśród osób w wieku od 35 do 44 lat, maleje wraz z przechodzeniem do następnej grupy wiekowej (45-54). Najrzadziej w wyjazdach weekendowych uczestniczą osoby grupy powyżej 65 roku życia; dla nich istotniejsze znaczenie ma wypoczynek codzienny w miejscu zamieszkania. Wśród powodów nieuczestniczenia w turystyce weekendowej w tej grupie wiekowej wskazywano na słaby stan zdrowia oraz niskie dochody.

Innym istotnym czynnikiem wpływającym na częstotliwość uczestnictwa w turystyce weekendowej jest wysokość dochodów. Relacje pomiędzy wielkością miesięcznego dochodu na głowę członka gospodarstwa domowego a liczbą wyjazdów weekendowych w roku ilustrują dane w tab. 3.

Tabela 3. Poziom dochodu a stopień uczestnictwa w turystyce weekendowej mieszkańców Wrocławia w 2003 r.

Miesięczny dochód na głowę członka gospodarstwa domowego	Liczba wyjazdów weekendowych w 2003 roku (w %)			
	ani razu	1-4 razy	5-12 razy	powyżej 12 razy
Poniżej 700 zł	24	39	24	13
700-1000 zł	31	26	28	15
Powyżej 1000 zł	17	29	31	23

Źródło: opracowanie własne.

Z powyższych informacji wynika, iż wzrost uczestnictwa w turystyce weekendowej nie jest proporcjonalny do wzrostu dochodu rozporządzalnego. Dwie pierwsze grupy dochodowe charakteryzuje podobny stopień uczestnictwa w turystyce weekendowej, dopiero przejście do ostatniej wyodrębnionej grupy dochodu, powyżej 1000 zł na osobę, powoduje znaczny wzrost uczestnictwa w turystyce weekendowej. To właśnie w tej grupie najwięcej jest respondentów, którzy korzystają z wyjazdów weekendowych przynajmniej raz w miesiącu (23%). Wyższe dochody są efektem zajmowania przez te osoby wysokiej pozycji społecznej i starannego wykształcenia. Świadomość wagi i poczucie tradycji wypoczynku weekendowego w tej grupie ma niebagatelne znaczenie dla upowszechniania się tej formy ruchu w całym społeczeństwie.

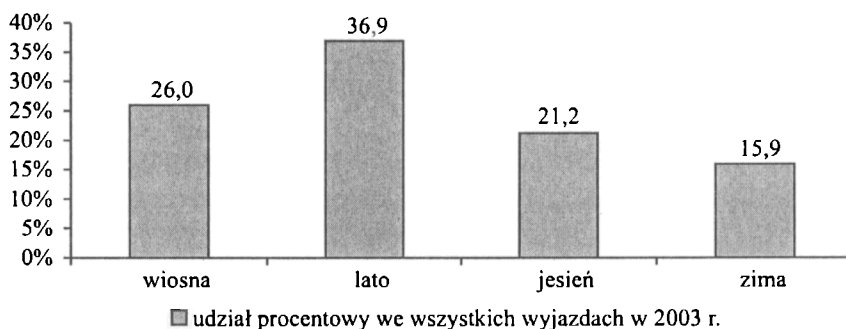
Poziom wykształcenia ma istotny wpływ na stopień uczestnictwa w turystyce weekendowej. Z tabeli 4 wynika, iż wyższy poziom uczestnictwa w wypoczynku cotygodniowym charakteryzuje osoby z wyższym wykształceniem. Widoczne różnice dotyczą zwłaszcza grupy najczęściej wyjeżdżających oraz nie wyjeżdżających.

Tabela 4. Poziom wykształcenia a stopień uczestnictwa w turystyce weekendowej mieszkańców Wrocławia w 2003 r.

Wykształcenie	Liczba wyjazdów weekendowych w 2003 r. (w %)			
	ani razu	1-4 razy	5-12 razy	powyżej 24 razy
Wyższe	18	30	28	24
Średnie ogólne i zawodowe	26	31	23	20

Źródło: opracowanie własne.

Częstotliwość wyjazdów została ujęta w układzie pór roku. Na rysunku 1 przedstawiono zjawisko sezonowości wyjazdów weekendowych mieszkańców Wrocławia.

Rys. 1. Sezonowość wyjazdów weekendowych mieszkańców Wrocławia

Źródło: opracowanie własne.

Najwięcej wyjazdów miało miejsce w sezonie letnim – 37 % ogółu, a 93% wyjeżdżających skorzystało w letni weekend z takiej możliwości. Wydaje się, iż często spełniają one rolę substytucyjną wobec długich wyjazdów wakacyjnych, 16% uczestników wypoczynku weekendowego korzystało zeń jedynie podczas tej pory roku, z czego celem 62% takich osób był wypoczynek (w lesie, nad wodą, w górach). Spore nasilenie wyjazdów odnotowano wiosną, 26% ogółu, oraz jesienią, 21% z deklarowanych w badaniach podróży. Najmniej, 43% wrocławian, skorzystało z zimowego wyjazdu weekendowego (16% ogółu wyjazdów). Specyfika i kierunki takich wypraw różnią się w zależności od pory roku. Spontaniczny charakter tych krótkotrwałych wyjazdów sprawia, iż decyzja o ich podjęciu jest bardzo silnie związana z panującymi warunkami pogodowymi. Z badań tereno-

wych przeprowadzonych podczas majowych i czerwcowych weekendów w Książskim Parku Krajobrazowym wynika, iż frekwencja różniła się kilkakrotnie w zależności od panującej pogody (w badaniach zastosowano m.in. metodę obserwacji).

3. Motywy i model wyjazdów weekendowych

Istotna część badań bezpośrednich dotyczyła fazy podejmowania decyzji o wyjeździe weekendowym. Respondenci wskazywali te czynniki, które miały dla nich największe znaczenie przy wyborze miejsca docelowego. Pytanie miało charakter zamknięty, a badani mogli wybrać kilka odpowiedzi, a mianowicie:

- atrakcyjny obszar turystyczny,
- łatwy, szybki dojazd,
- gościnność mieszkańców,
- bezpieczeństwo,
- cisza i spokój,
- niskie ceny w stosunku do jakości,
- możliwość noclegu u rodziny,
- dobra infrastruktura do uprawiania turystyki kwalifikowanej.

Dla 33% mieszkańców Wrocławia wyruszających w podróż weekendową najistotniejszym przy wyborze miejsca wypoczynku był atrakcyjny obszar turystyczny. Wśród respondentów, którzy wybrali taką opcję, przeważały osoby z wyższym wykształceniem (55%), dużą część stanowiły też osoby na kierowniczych stanowiskach.

W grupie osób, dla których najbardziej istotny był szybki dojazd (23,9%), najmniej liczni byli podróżujący samochodem (48% ogółu). Wskazuje to, iż osoby poruszające się innymi środkami transportu zwracają uwagę przede wszystkim na jakość i długość fazy podróży.

Na ciszę i spokój (15,9%) jako na podstawę decyzji o weekendowej podróży najczęściej wskazywały osoby zamieszkujące osiedla z wielkiej płyty (64%). Te najbardziej przekształcone przez człowieka, zurbanizowane obszary rodzą w mieszkańcach uczucia eskapizmu i chęci poszukiwania stanu równowagi.

Niskie ceny w stosunku do jakości wskazało 10,2% respondentów, a możliwość noclegu u rodziny oraz dobra infrastruktura do uprawiania turystyki kwalifikowanej była najistotniejsza dla 8% decydujących się na wyjazd.

Wśród celów wyjazdów weekendowych respondenci najczęściej wskazywali:

- odwiedziny u krewnych – 31,1%,
- wypoczynek (nad wodą, w lesie, w górach) – 28,9%,
- zwiedzanie (architektura, kultura, przyroda) – 23,3%,
- turystykę kwalifikowaną – 6,7%,
- rozrywkę – 4,4%,
- uczestnictwo w imprezach kulturalnych, sportowych – 3,3%.

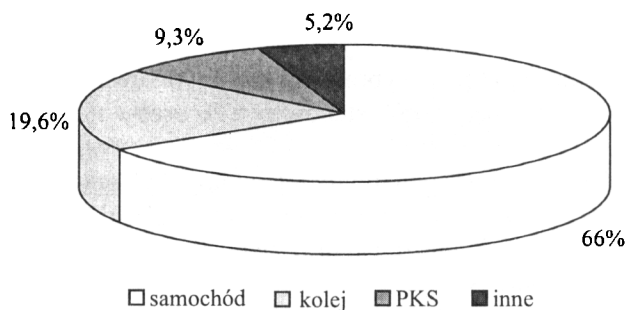
Odwiedziny u krewnych były celem wyjazdu najczęściej, a dla 23% osób w tej grupie możliwość noclegu u rodziny decydowała o wyjeździe.

Drugim głównym celem wyjazdów weekendowych był wypoczynek. Wyjazdy odbywały się wyłącznie w gronie najbliższej rodziny bądź znajomych. Żadna z osób w wieku przedprodukcyjnym (18-24 lat) nie wskazała na wypoczynek jako główny cel swoich wyjazdów weekendowych.

Dla 75% osób, które wskazały zwiedzanie jako główny cel wyjazdów, decydujące znaczenie w wyborze destynacji miał atrakcyjny obszar turystyczny. Wycieczki takie w 72% odbywano z użyciem własnego środka transportu, a w 82% w towarzystwie najbliższej rodziny bądź znajomych. Ponad 2/3 osób starało się odwiedzać podczas wycieczek weekendowych nieznane im wcześniej miejscowości.

Wszystkie osoby, dla których głównym celem wyjazdów weekendowych w 2003 r. była turystyka kwalifikowana, określiło stan infrastruktury do jej uprawiania jako najbardziej istotny czynnik wyboru miejsca wyjazdu.

Cel wyjazdu jest silnie powiązany z porą roku. Dla osób wyjeżdżających w sezonie letnim często głównym celem był wypoczynek. Istotnym celem krótkich wyjazdów zimowych była turystyka kwalifikowana narciarska.

Rys. 2. Wykorzystanie środków transportu w wyjazdach weekendowych wrocławian w 2003 r.

Źródło: opracowanie własne.

Wrocław ma jeden z najwyższych w kraju wskaźników motoryzacji indywidualnej – 346 samochodów na 1000 mieszkańców (średnia krajowa wynosi 272). O dominującej roli samochodu jako środka transportu w ruchu weekendowym decyduje również gęsta sieć połączeń drogowych, która umożliwia przestrzenną penetrację Dolnego Śląska, sąsiednich regionów, a dzięki licznym przejściom granicznym również obszaru Czech i Niemiec.

Województwo dolnośląskie posiada jedną z najgęstszych sieci kolejowych w kraju. Niska rentowność połączeń regionalnych i brak restrukturyzacji spowodowały zlikwidowanie wielu połączeń i spadek znaczenia tego przewoźnika w obsłudze

regionalnego ruchu weekendowego. Dzieje się tak pomimo polityki cenowej PKP, polegającej na systemie zniżek weekendowych.

Komunikacja autobusowa, dysponując gęstszą siecią połączeń niż kolejowa, ma znacznie mniejszy udział w obsłudze turystyki weekendowej. Może to być wynikiem złego dopasowania rozkładów jazdy do potrzeb ruchu.

O rodzinnym charakterze wyjazdów weekendowych świadczy to, iż 57% odbyło się w gronie najbliższej rodziny. 30% respondentów wyjeżdżało w towarzystwie znajomych, na samotną podróż weekendową zdecydowało się zaledwie 7 % wyjeżdżających. Okres weekendu staje się często jedyną możliwością spędzenia dłuższego czasu z rodziną, stąd też szczególna rodzinna atmosfera i duże znaczenie turystyki weekendowej dla budowania właściwych relacji w rodzinie.

4. Główne kierunki wyjazdów mieszkańców Wrocławia

Region Dolnego Śląska to jeden z najciekawszych obszarów turystycznych naszego kraju, oferujący odwiedzającym bogatą różnorodność walorów naturalnych, a dzięki swojej interesującej historii – również antropomorficznych. Szczególnie atrakcyjna jest południowa część województwa, Sudety, na które składają się bardzo zróżnicowane geologicznie, stare masywy górskie. Obszar ten jest bardzo dobrze zagospodarowany turystycznie. Obfituje w zabytki sztuki o znaczeniu krajowym i europejskim; spuścizna kulturowa jest efektem oddziaływania i przenikania na te tereny wielu kultur.

Dla 68% wyjeżdżających w 2003 r. mieszkańców Wrocławia celem podróży weekendowych był region Dolnego Śląska, 26% odwiedziło także inne województwa, a 14% – Czechy.

Wyniki badań pozwoliły również na wyodrębnienie na Dolnym Śląsku kilku regionów koncentracji turystyki weekendowej z Wrocławia:

- strefę podmiejską,
- południową część województwa.

Strefa podmiejska, silnie związana z aglomeracją, jest ograniczona izochroną 50 km. W przypadku Wrocławia nie stwarza ona szerokich możliwości dla wypoczynku weekendowego, na obszarze tym leży Sobótka z masywem Ślęży, na północy Oborniki Śląskie oraz lasy obornickie i milickie. Strefę tę odwiedziło w 2003 r. 44,3% wyjeżdżających. Przeważali jednak ci, których celem były odwiedziny krewnych. Największym powodzeniem cieszyła się Sobótka wraz z Ślężą (odwiedziło ją 8,2% wyjeżdżających) oraz Oborniki Śląskie (5,1%).

Drugą strefę tworzy południowa część województwa. Obejmuje ona Kotlinę Jeleniogórską, Kotlinę Kłodzką oraz region wałbrzyski. Wśród nich na wyróżnienie zasługuje region Kotliny Jeleniogórskiej, obejmujący Karkonosze, Góry Izerskie Rudawy Janowickie, oraz Góry Kaczawskie. Obszar ten jest główną destynacją turystów weekendowych z Wrocławia i stwarza możliwości uprawiania różnorod-

nej turystyki. Region ten odwiedziło 53% wyjeżdżających wrocławian. Wśród najczęściej odwiedzanych znalazły się takie miejscowości, jak: Karpacz – 17,6% wskazań, Szklarska Poręba – 13,4%, Jelenia Góra – 11,3%.

Drugim pod względem popularności jest region Kotliny Kłodzkiej, obejmujący Góry Stołowe, Góry Bystrzyckie, Góry Orlickie, Góry Bialskie, Góry Złote oraz masyw Śnieżnika. Jest to obszar o bardzo różnorodnym ukształtowaniu, gęsto zalesiony, z bogatymi tradycjami uzdrowiskowymi. Odwiedziło go podczas weekendów w badanym okresie 47% wyjeżdżających wrocławian. Najpopularniejszymi wśród respondentów miejscowościami weekendowymi były Duszniki Zdrój oraz Polanica Zdrój (po 8,2% wskazań), a w następnej kolejności Kłodzko (6,2%) oraz Kudowa Zdrój (5,1%).

Kolejną wyodrębnioną strefą koncentracji ruchu weekendowego z Wrocławia jest region wałbrzyski, obejmujący obszar Sudetów Środkowych, a więc masywy: Gór Sowich, Bardzkich, Wałbrzyskich i Kamiennych. Odwiedziło go 18,6% wyjeżdżających podczas weekendów wrocławian, najpopularniejszym miejscem był Walim, wskazało na niego jako na cel swoich wyjazdów weekendowych w 2003 r. 4,1% respondentów.

5. Turystyka weekendowa w regionalnym programie rozwoju turystyki

Turystyka weekendowa przybiera indywidualny oraz masowy charakter. Jest to przede wszystkim ruch regionalny, głównymi zaś obszarami recepcji są najbardziej znane wypoczynkowe i uzdrowiskowe miejscowości. Odbywająca się na dużą skalę migracja weekendowa może wpłynąć na zmianę charakteru tych miejsc i spowodować spadek jakości wypoczynku. To tylko jedno z możliwych zagrożeń, jakie niesie ze sobą niekontrolowany rozwój turystyki weekendowej. Z drugiej strony wpływ tego zjawiska na regionalną gospodarkę czy rynek pracy jest niepodważalny. Warunkiem racjonalnego wykorzystania potencjału wynikającego z rozwoju weekendowego ruchu turystycznego jest strategiczne planowanie na poziomie regionalnym i lokalnym oraz realizacja nakreślonych w strategiach programów operacyjnych.

Wyrazem takiego podejścia jest ujęcie turystyki weekendowej jako wyróżnika w opracowanej w grudniu 2003 r. przez DOT i PART SA *Strategii rozwoju turystyki województwa dolnośląskiego*. Dokument został przyjęty do realizacji uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego w 2004 r. jako *Program rozwoju turystyki w województwie dolnośląskim*.

W Programie wskazuje się, iż turystykę weekendową będzie się rozwijać jako zidentyfikowane i wyodrębnione produkty markowego regionu turystyki: uzdrowiskowej, aktywnej, kulturowej, tranzytowej (oczywiście nie dotyczy to ostatniego

wyodrębnionego w programie produktu markowego – turystyki biznesowej) i z wykorzystaniem całej infrastruktury turystycznej. Niezbędne jest w ramach rozwoju tych głównych produktów turystycznych regionu tworzenie specjalnych pakietów weekendowych, skierowanych do mieszkańców aglomeracji dolnośląskich, sąsiednich województw i państw. Wskazuje się na potrzebę zintegrowania kalendarzy imprez kulturalnych oraz potrzebę rozwoju szybkich połączeń komunikacyjnych tak istotnych dla tego ruchu zob. [5]. Ważne jest, aby lokalne programy rozwoju turystyki wynikały z regionalnej strategii, zawierającej koncepcję spójnego produktu weekendowego regionu.

6. Zakończenie

Badania wykazały, że populacja Wrocławia charakteryzuje się dużą aktywnością turystyczną w weekendy. Blisko 75% badanych stwierdziło, iż przynajmniej raz skorzystało z możliwości wyjazdu weekendowego w 2003 r. Głównie korzystali zeń osoby młode, pomiędzy 25 a 34 rokiem życia, z dochodem powyżej 1000 zł na osobę. Wyjazdy te koncentrowały się głównie na obszarze Dolnego Śląska, a zwłaszcza w regionach Kotliny Jeleniogórskiej oraz Kotliny Kłodzkiej. Atrakcyjny obszar turystyczny jest głównym czynnikiem wyboru destynacji wyjazdu weekendowego.

Z badań wynika, iż turystyka weekendowa jest istotną częścią ruchu turystycznego w regionie i w miarę rozwoju społeczno-ekonomicznego jej znaczenie będzie rosło. Przeprowadzenie badań panelowych umożliwiłoby zaobserwowanie tych zmian. Rozwój sieci dróg ekspresowych i autostrad spowoduje rozszerzenie strefy penetracji przestrzennej mieszkańców Wrocławia. Duże znaczenie turystyki weekendowej w skali regionu odzwierciedla się w ujęciu przyjętego do realizacji przez Urząd Marszałkowski *Programu rozwoju turystyki w województwie dolnośląskim*.

Literatura

- [1] Altkorn J., *Podstawy marketingu*, Instytut Marketingu, Kraków 1997.
- [2] Dietl J., *Marketing – wybrane zagadnienia*, PWE, Warszawa 1977.
- [3] Kornak A.S., Rapacz A., *Zarządzanie turystyką i jej podmiotami w miejscowości i regionie*, AE, Wrocław 2001.
- [4] Limański A., Śliwińska K., *Marketing. Zasady funkcjonowania przedsiębiorstwa na rynku*, Difin, Warszawa 2002.
- [5] *Program Rozwoju Turystyki w Województwie Dolnośląskim*, UMWD, Wrocław 2004.
- [6] Rapacz A., *Strategia kształtowania produktu turystycznego regionu sudeckiego*, AE, Wrocław 1997.
- [7] *Rocznik Statystyczny Miasta Wrocławia 2001*, GUS, Wrocław 2002.

WEEKEND TOURISM AMONG INHABITANTS OF WROCLAW

Summary

The growing popularity of weekend tourism in Poland is caused by socioeconomic development of the country. The structure, model and characteristics of weekend excursions have changed lately. This paper contains results of researches that were carried out in Wrocław. The population living in agglomeration is the most typical weekend migration. Approximately 75 percent of the inhabitants of Wrocław went on a weekend trip. That fact proves a big role of weekend movement in a whole structure of tourism movement in Lower Silesia. Developing this part of tourism is crucial for tourism economy and communes in the region and has also its place in prepared "Tourism development programme in Lower Silesia".

Arkadiusz Dołęga – mgr, doktorant na Wydziale Gospodarki Narodowej Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu.